

P R A E F A T I O.

mirabili cælaturæ artificio, spectantium oculis subiectæ appareant. Quas partim ipsi depinxerunt, partim ab ijs, sagaci diligentia conquisitas, atq; depictas acceperunt, qui singulas quasq; vrbes perlustrarunt. Idq; ea diligentia, vt non temerè, sed audacter atq; constanter affirmare audeam, nihil vnquam eiusdem argumenti vel in Italia, vel in Gallia, aut alibi prodijisse, quod cum istius operis artificio & veritate conferendum veniat. In quo topographicae urbium oppidorumq; descriptiones tam geometrica, quàm perspectiua pingendi ratione, cum genuina situs, locorum, mœniorum, publicorum & priuatorum ædificiorum obseruatione, singulari artis industria atq; præsidio sunt deliniatæ. Sed quem in finem Lector optime, dices? Norunt historiarum periti, quantum ad variarum rerum cognitionem peregrinatio longinqua & diuturna conducatur. In qua sensuum adminiculo percipiuntur ea, quæ doctore etiam exercitatissimo præeunte, non ita commodè intelligi queunt. Varij siquidem diuersarum Gentium ritus, disciplinae, leges, mores, instituta, & consuetudines peregrinando multò accuratius intelliguntur, quàm si ea, quæ nunquam vidimus, sola historica lectione tractaremus. Nunquid ieiunum & prorsus anile de multiplici rerum varietate eius iudicium est, qui natiui soli limitibus omni tempore septus, domesticos tantum, apud quos delituit, audiuit, exterorum verò hominum consuetudines nunquam vidit? Itaq; non immeritò Diogenes Laërtius lib. 2. in vita Archelai Cosmographi scribit, Alexandrum Macedonem gloriari solitum fuisse, se plura oculis lustrasse, quàm alij Reges vnquam animo & cogitatione attingere valuissent. Scribit Diodorus Siculus, Democritum Abderitem Philosophum octoginta iuges annos peregrinatum fuisse, vt varijs in locis, diuersorum hominum consuetudine, nihil eorum negligeret, quæ hominis mentem scientiarum nitore exornare potuissent. Ita Nestor (asserente Francisco Senensi lib. 14. de Regis & Regni institutione) gloriatur, quod cum Lapithis conuersatus fuerit. Menelaus autem iactabundus exultat, quod Cyprium, Phœniciam, Aegyptumque aduenerit, Thebas quoq; viderit, quas centum clauderent portæ, & singula quæq; ducentos haberet custodes equis instructos, & quod Aethiopiam etiam lustrauerit, Sardoniam, & Lybiam. Sed quia non omnium facultates concedunt, neq; etiam omni periculo, hoc præsertim tempore, vacat, per varias mundi partes oberrare, multasq; vrbes ac oppida peragrandò lustrare: Idcirco præsentì opere, variarum historiarum amantes, à peregrinandi labore, periculo, atq; impensa liberauimus. Dum acerrimo oculorum sensui, qui reliquos omnes, Aristotele teste, præstantia superat, accuratissimas urbium icones proponimus: quæ in tabulis artificiosè depictæ, multò apertius de se iudicium præbent, quàm si descriptione litteris tantum comprehensa, qualiscunq; & obscura earum cognitio quæreretur. Hoc studij genere Carolus Magnus vehementer delectatum fuisse constat, quem tres tabulas argenteas habuisse, Platina in vita Leonis III. commemorat: quarum vnâ, in qua vrbs Constantinopolitana inculpta erat, Basilicæ B. Petri: aliam, vbi imago vrbis Romæ cernebatur, Ecclesiæ Rauennati dono dedit. Tertiâ filijs reliquit, cui inerat orbis terrarum descriptio, quam auream fuisse pleriq; scribunt. His porrò urbium descriptionibus, historicas earundem enarrationes coniunximus, vt vbi depictorum oppidorum facies cum ijs Lectores contulerint, præter urbium oppidorumq; situm, etiam ea, quæ ad ciuitatem pertinent, aliqua ex parte intelligant. Quod quidem institutum nostrum, non modò gratiam habere, sed & mirificam delectationem, & vtilitatem præbere existimaui. Cum ex eo, & historiarum augeatur cognitio, & quæ optima ædificandi ratio sit, diuersorum ædificiorum collatione, perspici queat: Tum etiam situm, murorum ambitum, & conditionem earum urbium, quæ à truculentissimis nationibus, Christianis sunt ereptæ, non sine maxima recuperandi spe, spectandas proponat. Ita Alexandrum, quem ex virtute Magnum nuncupauerunt, summa diligentia scrutari solitum aiunt loca, in quibus bellum esset gesturus, semperq; eadem picta intueri voluisse, vt picturam illam contemplando, ea dignosceret, quæ cauenda, quæ ue adeunda essent. Neq; verò est, cur consilium hoc Christianis tandem aliquando noxium & perniciosum fore quis putet, eò, quod primariæ ipsorum vrbes fidei hostibus hac occasione contemplandæ & discutendæ veniant. Huic siquidem malo, quod quidem haud exiguum fore putabamus, ea ratione occurrimus, dum diuersarum nationum agentium diuersum vestiendi cultum & habitum, vtriusq; tam præstantioris, quàm deterioris sexus effigies urbium simulachris appingi curauimus. Quam sanè ob causam immanissimi Turci, qui omninò nullas, vel sculptas, vel depictas